

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ
ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

Ημερομηνία: Κυριακή 21 Απριλίου 2013

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α) «Κλήριγκ»
- β) «Λαϊκό κόμμα»
- γ) «Γενική Διεύθυνση Ανταλλαγής Πληθυσμών»

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α) Μετά την προσπάθεια ολοκλήρωσης της αγροτικής μεταρρύθμισης από τον Ελ. Βενιζέλο το 1917, η αναδιανομή που έγινε έφτασε στο 40% στο σύνολο της καλλιεργήσιμης γης της χώρας.
- β) Κατά το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα η βάση των κομμάτων εξακολουθούσε να έχει τυπική οργάνωση.
- γ) Στις βασικές προγραμματικές θέσεις του Σ.ΕΚ.Ε. οριζόταν ότι για τα προβλήματα των διαμφισβητούμενων εδαφών θα επιδιώκονταν διπλωματική λύση.
- δ) Κατά τη διάρκεια της παλιννόστησης των Ελλήνων της Μικράς Ασίας και της Ανατολικής Θράκης οι συνθήκες που βρήκαν όσοι επέστρεφαν στις πατρογονικές τους εστίες ήταν άσχημες.
- ε) Η συστηματική δίωξη των Ελλήνων του Πόντου εξυπηρετούσε την πολιτική σκοπιμότητα της εκκαθάρισης της Μ. Ασίας από το ελληνικό στοιχείο.

Μονάδες 10

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2013

E_3.Ι.3Κ(ε)

ΘΕΜΑ Β1

Να προσδιορίσετε τον τρόπο επέμβασης του στρατού στην πολιτική ζωή της Ελλάδας το 1909 και τα αποτελέσματα που είχε η επέμβαση αυτή στις πολιτικές εξελίξεις.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β2

Να αναφερθείτε στο ρόλο της διπλωματίας και στην αναζήτηση πολιτικής λύσης για την επανάσταση του Θερίσου, μετά την οργάνωση της «Προσωρινής Κυβερνήσεως της Κρήτης» μέχρι και το καλοκαίρι του 1905.

Μονάδες 15

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα ακόλουθα κείμενα να παρουσιάσετε τις επενδύσεις που ώθησαν την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό της Ελλάδας την περίοδο του Μεσοπολέμου.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄

Η προοπτική των μεγάλων έργων προσέλκυσε στην Αθήνα τους εκπροσώπους διαφόρων τεχνικών οίκων και τραπεζών του εξωτερικού, οι οποίοι με τη βοήθεια Ελλήνων μεσαζόντων πολιορκούσαν τους αρμόδιους πολιτικούς προϊσταμένους και τους γραφειοκράτες των υπουργείων.[...] Στις 22 Δεκεμβρίου 1924 η κυβέρνηση υπέγραψε τη σύμβαση με την Τράπεζα Αθηνών και την αμερικανική εταιρεία Ούλεν για την κατασκευή με αυτοχρηματοδότηση του φράγματος του Μαραθώνα για την ύδρευση της Αθήνας και του Πειραιά. Για τη μοναδική σύμβαση μεγάλων έργων που υπέγραψε η κυβέρνηση Μιχαλακόπουλου δεν κατόρθωσε να εξασφαλίσει κύρωση από την εθνοσυνέλευση πριν από την πτώση της, τον Ιούνιο του 1925. Ακόμη περισσότερο καθυστερούσε η υπογραφή των συμβάσεων για τα έργα του εκσυγχρονισμού της ηλεκτροδότησης, της αποξήρανσης των ελών της Βόρειας Ελλάδας, της ανάπτυξης του σιδηροδρομικού δικτύου και της οδοποιίας.[...]

[...]Ο Πάγκαλος προώθησε επίσης ορισμένες συμβάσεις για μεγάλα έργα που είχαν αποτελεσμαθεί εξαιτίας των αντιθετικών πιέσεων των διαφόρων συμφερόντων και των ξένων δυνάμεων. Τον Αύγουστο του 1925 κυρώθηκε η σύμβαση για την ύδρευση της Αθήνας, τον Σεπτέμβριο υπογράφηκε η σύμβαση με την αμερικανική εταιρεία Foundation και την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος για τη χρηματοδότηση και την εκτέλεση των εγγειοβελτιωτικών έργων της πεδιάδας της Θεσσαλονίκης.

Χρ. Χατζηϊωσήφ, «Κοινοβούλιο και Δικτατορία», στο Ιστορία της Ελλάδας του 20^{ου} αιώνα, Χρ. Χατζηϊωσήφ (επιμ.), Τόμος Β2', Μέρος Β', Αθήνα 2002, σελ. 73-74, 76.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β'

Για την ανάπτυξη του ηλεκτρισμού στην περιοχή της Αθήνας η Εθνική Τράπεζα, ήδη από το 1923, θα βολιδοσκοπήσει τις διαθέσεις της αγγλικής αγοράς και θα έρθει σε επαφή με την εταιρεία Power and Traction Finance Company Limited. [...] Ο αγγλοελληνικός όμιλος που αποτελείται από την Power and Traction Finance Company Limited και το Συνδίκαιο Μελετών και Επιχειρήσεων, που αντιπροσωπεύεται από την Εθνική Τράπεζα, συμφώνησαν (1924) να συνεργαστούν στο σχηματισμό μιας εταιρείας με την επωνυμία Γενική Ελληνική Εταιρεία. [...] Η κυβέρνηση του Πάγκαλου [...] με σύμβαση που επικυρώθηκε με νομοθετικό διάταγμα στις 17 Οκτωβρίου 1925, [...] παράχωρησε στο Συνδίκαιο Μελετών και Επιχειρήσεων και στην Power and Traction Finance Company Ltd μέχρι την 21 Δεκεμβρίου 1985:

Α) Το αποκλειστικό δικαίωμα παραγωγής, μεταφοράς, μετασχηματισμού και διανομής του ηλεκτρικού ρεύματος για πώληση μέσα σε ακτίνα 20 χιλιομέτρων από την πλατεία Ομονοίας.

Β) Το δικαίωμα, αλλά όχι αποκλειστικό, της παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, μετά από συμφωνία, σε οποιαδήποτε αρχή, εταιρεία ή άτομα στην Ελλάδα έξω από την παραπάνω περιοχή.

Γ) Το αποκλειστικό δικαίωμα εγκατάστασης και εκμετάλλευσης τροχιοδρόμων και το δικαίωμα, όπως αυτό καθορίζεται στο άρθρο 4 της σύμβασης, για την εγκατάσταση και εκμετάλλευση υπηρεσίας λεωφορείων μέσα σε ακτίνα 20 χιλιομέτρων από την πλατεία Ομονοίας.

Δ) Το αποκλειστικό δικαίωμα της εκμετάλλευσης του σιδηροδρόμου Αθήνας-Κηφισιάς.

Ε) Το αποκλειστικό δικαίωμα της εκμετάλλευσης του σιδηροδρόμου Αθήνας-Πειραιά.

Ν. Σ. Παντελάκη, *Η διείσδυση των αγγλικών κεφαλαίων στην αγορά της Αθήνας, 1925 – 1940 στο: Μελέτες Οικονομικής Ιστορίας, Ο εξηλεκτρισμός της Ελλάδας, ΜΙΕΤ, Αθήνα 1991, σ. 218, 221, 259.*

ΘΕΜΑ Δ1

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις:

- α) να αναφερθείτε στα πολιτικά και διπλωματικά γεγονότα που επηρέασαν τις εξελίξεις στο μικρασιατικό μέτωπο από το 1919 έως και το 1922. (Μονάδες 13)

)

β) να αναφερθείτε στα προσφυγικά ρεύματα που καταφθάνουν στην Ελλάδα από το 1922 έως και το 1925 και στην αντιμετώπιση των Ελλήνων αιχμαλώτων από την τουρκική κυβέρνηση. (Μονάδες 12)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Ήδη πριν από την κατάρρευση του μετώπου τον Αύγουστο του 1922 σε πολλές περιοχές της Μικράς Ασίας οι ελληνικοί πληθυσμοί είχαν υποστεί διωγμούς και βιαιοπραγίες από τους Τούρκους και είχαν αρχίσει να εγκαταλείπουν τις πόλεις και τα χωριά τους. Στις 9 Απριλίου 1921 ο στρατηγός Νικόλαος Τρικούπης σε δηλώσεις του προς τον αποσταλμένο της εφημερίδας «Εμπρός» ανέφερε ότι «οι ελληνικοί πληθυσμοί των παραμενόντων υπό τον Κεμάλ μερών υφίστανται τελειωτικόν και φρικώδες το έργον της εξοντώσεως».

Της Συντάξεως, «*Η καταστροφή της Σμύρνης και το ξερίζωμα του Μικρασιατικού ελληνισμού*» Στο: *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, Εκδοτική Αθηνών, 1977, том. ΙΕ, σελ. 233- 234

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Οι Τούρκοι, μετά την κατάληψη της Σμύρνης, άρχισαν τη συγκέντρωση όλου του άρρενα πληθυσμού από 18 ως 45 ετών, όπως αναφερόταν στη σχετική διαταγή του Νουρεντίν. Στην πραγματικότητα όμως συλλαμβάνονταν και κάτω από 18 ετών ή πάνω από 45. [...] Κατά την επιβίβαση όμως των προσφύγων στα πλοία, οι Τούρκοι που έκαναν έλεγχο συνέλαβαν και πάμπολλους άλλους για να τους οδηγήσουν σε στρατόπεδα στο εσωτερικό. [...] Εκτός από τους φόνους, θερίζονταν από τις κακουχίες και την ασυτία, καθώς και από τις επιδημίες του εξανθηματικού τύφου και της εντερίτιδας. [...]

Μετά την υπογραφή του Πρωτοκόλλου των Μουδανιών στα τέλη Σεπτεμβρίου 1922, ειδοποιήθηκαν οι ελληνικοί πληθυσμοί για τη βαθμιαία αποχώρηση του ελληνικού στρατού από την ανατολική Θράκη και για τις προθεσμίες μέσα στις οποίες έπρεπε, όσοι ήθελαν, να εγκαταλείψουν τις πατρίδες τους. [...] Οι 25.000 Έλληνες της χερσονήσου της Καλλιπόλεως έφυγαν αργότερα (μέχρι 11 Νοεμβρίου).

Της Συντάξεως, «*Η καταστροφή της Σμύρνης και το ξερίζωμα του Μικρασιατικού ελληνισμού*» Στο: *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, Εκδοτική Αθηνών, 1977, том. ΙΕ, σελ. 243-246

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

[...] Ο τελευταίος και σημαντικότερος ίσως λόγος που οδήγησε τη γαλλική πλευρά στην εγκατάλειψη της «στρατιωτικής» λύσεως του Μικρασιατικού προβλήματος είχε σχέση με έναν από τους μόνιμους φόβους που κατείχαν κυρίως, αλλά όχι και αποκλειστικά, τη γαλλική πολιτική ηγεσία σε όλο το διάστημα μετά το

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2013

E_3.Ιλ3Κ(ε)

τέλος του πολέμου: την πιθανότητα δημιουργίας νέου αντι-ανταντικού συνασπισμού με βάση τη φημολογούμενη κατά καιρούς γερμανο-σοβιετική προσέγγιση· ενός νέου άξονα στον οποίο θα αντιμετώπιζαν τον πειρασμό να προσχωρήσουν όλες οι ηττημένες στον πόλεμο δυνάμεις. Στη Μέση Ανατολή η μερική εφαρμογή μιας τέτοιας, απειλητικής για την Entente, προοπτικής παρουσιαζόταν με πολύ συγκεκριμένη μορφή το τελευταίο τρίμηνο του 1920: τη μορφή της πιθανής συνεργασίας ανάμεσα στη Μόσχα και την Άγκυρα.

Κάθε εξέλιξη προς αυτή την κατεύθυνση όχι μόνο θα ελαχιστοποιούσε τις πιθανότητες στρατιωτικής συντριβής του Κεμαλισμού από μόνο τον ελληνικό στρατό, αλλά θα υπομόνευε και την εναλλακτική λύση προς την οποία προσανατολιζόταν από τότε η γαλλική πολιτική· την προσπάθεια διατηρήσεως δηλαδή των οικονομικών θέσεων του γαλλικού κεφαλαίου στην οθωμανική αυτοκρατορία με παραχωρήσεις κυρίως σε βάρος των ελληνικών συμφερόντων.

[...] Τις απόψεις όσων υποστήριζαν – όπως και στη Γαλλία – ότι γνώμονας για τον καθορισμό της πολιτικής της Entente απέναντι στην ηττημένη Τουρκία θα έπρεπε να είναι η αποφυγή μιας μελλοντικής σοβιετικής- κεμαλικής συμμαχίας, τις εξέφραζε στο αγγλικό Υπουργικό Συμβούλιο ο υπουργός Πολέμου Ουίνστον Τσώρτσιλ. [...] Στην κατάσταση αυτή, όπως τόνιζε ο Τσώρτσιλ σε μνημόνιό του προς το αγγλικό Υπουργικό Συμβούλιο στις 10/23 Νοεμβρίου, η Αγγλία δε θα μπορούσε ίσως να αντεπεξέλθει χωρίς ριζική αλλαγή πολιτικής· χωρίς δηλαδή «την ουσιαστική αναθεώρηση των εδαφικών διακανονισμών της συνθήκης των Σεβρών ως προς τη Σμύρνη και – πιθανόν- την Θράκη»[...].

Ιωάννης Γιαννουλόπουλος, « Οι εκλογές της 1^{ης} Νοεμβρίου και η επάνοδος του Κωνσταντίνου» Στο: *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, Εκδοτική Αθηνών, 1977, τομ. ΙΕ, σελ. 152-154

(Σημείωση: Τα κείμενα έχουν μεταφερθεί στο μονοτονικό σύστημα, ωστόσο έχει διατηρηθεί η ορθογραφία των πρωτότυπων κειμένων.)

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ
ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

Ημερομηνία: Κυριακή 21 Απριλίου 2013

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

- α) σελ. 54 «Στο εξωτερικό εμπόριο...είχε και θετικά στοιχεία»
β) σελ. 93 «Στα μέσα του 1910...στους Φιλελευθέρους»
γ) σελ. 160 «Το έργο της εκτίμησης...κατά τόπους Γραφεία Ανταλλαγής Πληθυσμών.»

ΘΕΜΑ Α2

- α) ΣΩΣΤΟ
β) ΛΑΘΟΣ
γ) ΛΑΘΟΣ
δ) ΣΩΣΤΟ
ε) ΣΩΣΤΟ

ΘΕΜΑ Β1

Σελ 86-88 «Το 1909 συντελείται μια τομή...έχοντας επιτύχει τις επιδιώξεις του.».

ΘΕΜΑ Β2

σελ 214-215 «Η κρίση μετατοπίστηκε στο πεδίο της διπλωματίας ...όλο το καλοκαίρι του 1905».

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Βιβλίο → **σελ. 52-53**, Οι μεγάλες επενδύσεις.
«Οι ραγδαίες αλλαγές ... Αδριάνειο Υδραγωγείο».

Παράθεμα Α' → Η αναγκαιότητα και η προοπτική αυτών των μεγάλων έργων υποδομής στην πρωτεύουσα προκάλεσε το ενδιαφέρον πολλών εκπροσώπων διαφόρων τεχνικών οίκων και τραπεζών του εξωτερικού. Όλοι αυτοί με τη βοήθεια Ελλήνων διαμεσολαβητών προσπάθησαν να προσεταιριστούν αρμόδιους πολιτικούς και γραφειοκράτες των υπουργείων. Στις 22 Δεκεμβρίου 1924 η κυβέρνηση Μιχαλακόπουλου υπέγραψε σύμβαση με την Τράπεζα Αθηνών και την αμερικανική εταιρεία Ούλεν για την κατασκευή με αυτοχρηματοδότηση του φράγματος του Μαραθώνα για την υδροδότηση της Αθήνας και του Πειραιά. Όμως, γι' αυτή τη μοναδική σύμβαση μεγάλων έργων υποδομής που υπέγραψε δεν κατάφερε την επικύρωσή της από την εθνοσυνέλευση πριν από την πτώση της, τον Ιούνιο του 1925. Ο Πάγκαλος ήταν αυτός που αμέσως μετά προώθησε παρόμοιες συμβάσεις έργων υποδομής που είχαν παραγκωνισθεί λόγω των διαφόρων συμφερόντων και των ξένων δυνάμεων. Χρονοτριβούσε, λοιπόν η υπογραφή των συμβάσεων για έργα ηλεκτροδότησης, αποξήρασης ελών της Βόρειας Ελλάδας, ανάπτυξης του σιδηροδρομικού δικτύου και της οδοποιίας.

Βιβλίο → **σελ. 53** «Τη λύση του ζητήματος ... στο Μαραθώνα».

Παράθεμα Α' → Έτσι τον Αύγουστο του 1925, επί Πάγκαλου, επικυρώθηκε η σύμβαση για την υδροδότηση της Αθήνας.

Βιβλίο → **σελ. 53** «Την ίδια περίπου εποχή ... λεωφορεία».

Παράθεμα Β' → Για την ανάπτυξη της ηλεκτροδότησης στην περιοχή της Αθήνας, η Εθνική Τράπεζα προσπαθώντας να εξηγήσει τις διαθέσεις της αγγλικής αγοράς έρχεται σε επαφή το 1923 με την εταιρεία Power and Traction Finance Company Limited. Το 1924 συγκροτείται ένας αγγλοελληνικός όμιλος που αποτελείται από την Power and Traction Finance Company Limited και το Συνδικάτο Μελετών και Επιχειρήσεων που αντιπροσωπεύεται από την Εθνική Τράπεζα. Αυτοί συμφώνησαν να συνεργαστούν και να σχηματίσουν μια εταιρεία με την επωνυμία Γενική Ελληνική Εταιρεία. Ένα περίπου χρόνο αργότερα, στις 17 Οκτωβρίου 1925, πάλι η κυβέρνηση του Πάγκαλου με σύμβαση που επικυρώθηκε με νομοθετικό διάταγμα, παραχώρησε στον αγγλοελληνικό όμιλο το αποκλειστικό δικαίωμα παραγωγής, μεταφοράς, μετασχηματισμού και διανομής ηλεκτρικού ρεύματος για πώληση μέσα σε ακτίνα 20 χιλιομέτρων από την πλατεία της Ομόνοιας. Επίσης το δικαίωμα, όχι όμως κατά αποκλειστικότητα, να ηλεκτροδοτείται μετά από συμφωνία, οποιαδήποτε αρχή, εταιρεία ή άτομα σε όλη τη χώρα εκτός από την παραπάνω περιοχή. Κατοχυρώθηκε ακόμη, το αποκλειστικό δικαίωμα εγκατάστασης και εκμετάλλευσης τροχιοδρόμων. Παράλληλα, σύμφωνα με το άρθρο 4 της σύμβασης, παραχωρήθηκε το δικαίωμα

εγκατάστασης και εκμετάλλευσης υπηρεσίας λεωφορείων πάλι στην ίδια ακτίνα των 20 χιλιομέτρων από την πλατεία της Ομόνοιας. Τέλος, ο αγγλοελληνικός όμιλος είχε το αποκλειστικό δικαίωμα εκμετάλλευσης του σιδηροδρόμου Αθήνας-Πειραιά και Αθήνας-Κηφισιάς. Αξίζει να σημειωθεί ότι όλα τα παραπάνω ίσχυαν μέχρι 21 Δεκεμβρίου του 1985.

Βιβλίο → **σελ. 53** «Επενδύσεις έγιναν ... καλλιεργούμενων εδαφών».

Βιβλίο → **σελ. 167-168** «Σε μια δεκαετία ... σιτηρά» και «Η έλλειψη γεωργικών ... εκτάσεις».

Παράθεμα Α' → Το Σεπτέμβριο του 1925 υπογράφηκε η σύμβαση με την αμερικανική εταιρεία Foundation και την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος για τη χρηματοδότηση και την υλοποίηση εγγειοβελτιωτικών έργων της πεδιάδας της Θεσσαλονίκης.

ΘΕΜΑ Δ1

α) Βιβλίο: σελ. 144, Η Μικρασιατική Καταστροφή, 1. Η έξοδος

→ «Οι εθνικές βλέψεις των Ελλήνων της Μικράς Ασίας ... της περιοχής στην Ελλάδα».

(στο σημείο αυτό μπορεί να γίνει αναφορά στην υπογραφή της Συνθήκης των Σεβρών: **Βιβλίο: σελ. 96:** «Η Συνθήκη των Σεβρών... απτή πραγματικότητα»).

Βιβλίο: σελ. 96-97: → «Οι Φιλελεύθεροι προκήρυξαν εκλογές... ειρηνική λύση»

Βιβλίο: σελ. 144: → «Η εκλογική ήττα του Βενιζέλου το Νοέμβριο έδωσε αφορμή στους Συμμάχους να εκφράσουν καθαρότερα την αλλαγή της στάσης τους απέναντι στην Ελλάδα. Συγχρόνως το εθνικό κίνημα των Τούρκων με επικεφαλής τον Μουσταφά Κεμάλ γινόταν διαρκώς ισχυρότερο τόσο στο εξωτερικό όσο και στο εσωτερικό της Τουρκίας».

Παράθεμα: Η αλλαγή της στάσης των Συμμάχων απέναντι στην Ελλάδα μπορεί να ενισχυθεί με σχετική παραπομπή σε πληροφορίες του ιστορικού κειμένου: **(ΚΕΙΜΕΝΟ Γ)**

→ Οι συμμαχικές δυνάμεις, ιδίως οι Γάλλοι, αρχίζουν να μεταβάλλουν την πολιτική τους απέναντι στην Ελλάδα και να στρέφονται προς τον Κεμάλ. Ο πιο σημαντικός λόγος που θα δώσει την αφορμή στη Γαλλία να εκφράσει την αλλαγή της στάσης της απέναντι στην Ελλάδα μετά την εκλογική ήττα του Βενιζέλου και να μην επιδιώξει τη «στρατιωτική» λύση στο μικρασιατικό ζήτημα, σχετίζεται με έναν από τους φόβους της γαλλικής – και όχι μόνο- πολιτικής. Ο φόβος αυτός απορρέει από την φημολογούμενη προσέγγιση Γερμανών- Σοβιετικών και τη δημιουργία ενός νέου αντι-ανταντικού συνασπισμού. Στο νέο αυτό άξονα υπήρχε κίνδυνος να προσχωρήσουν όλες οι χώρες που είχαν ηττηθεί κατά τον Α Παγκόσμιο πόλεμο. Για τις δυνάμεις της Entente, η πιθανή προσέγγιση Μόσχας- Άγκυρας συνιστά απειλή.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2013

E_3.Ιλ3Κ(α)

→ Διαβλέπει ότι είναι αδύνατη η στρατιωτική ήττα του κεμαλικού κινήματος από τον ελληνικό στρατό μόνο. Σκοπός της γαλλικής πολιτικής είναι η διασφάλιση των οικονομικών συμφερόντων της στην Οθωμανική αυτοκρατορία με παραχωρήσεις στον Κεμάλ εις βάρος των ελληνικών συμφερόντων.

→ Και η Αγγλία υποστηρίζει πως πρέπει να αποτραπεί ο κίνδυνος μιας μελλοντικής σοβιετικής- κεμαλικής συμμαχίας, από την οποία θα εξαρτηθεί και η στάση της Entente απέναντι στην ηττημένη Τουρκία. Ο υπουργός Πολέμου Ουίνστον Τσώρτσιλ, σε μνημόνιο του προς το αγγλικό Υπουργικό Συμβούλιο στις 10/23 Νοεμβρίου αναφέρεται στην ανάγκη αλλαγής πολιτικής της Αγγλίας και αναθεώρησης των όρων της συνθήκης των Σεβρών σχετικά με τη Σμύρνη αλλά και τη Θράκη.

Βιβλίο: σελ. 251-252: → «Καθοριστικής σημασίας για την έκβαση του μικρασιατικού πολέμου, ήταν η υπογραφή της συνθήκης φιλίας και συνεργασίας ανάμεσα στους Μπολσεβίκους και τον Κεμάλ το Μάρτιο του 1921. Η συνθήκη αυτή έδωσε... σύμμαχοι με τους Έλληνες»

Βιβλίο: σελ. 253: → «Η κυβέρνηση του Γούναρη ήταν απομονωμένη από τους Συμμάχους. Στις αρχές του 1922 τα συμφέροντα των Μ. Δυνάμεων είχαν αλλάξει πλευρά. Κάτω από αυτές τις συνθήκες ο Κεμάλ με τη φανερή υποστήριξη των μπολσεβίκων, της Ιταλίας και της Γαλλίας και τη σιωπηρή σύμπραξη της Αγγλίας, άρχισε την αντεπίθεση που έφερε και την κατάρρευση του μετώπου».

Βιβλίο: σελ. 144: «Ο Μικρασιατικός πόλεμος έληξε... να φτάνουν στην Ελλάδα»

β) Βιβλίο: σελ. 144-146, Η Μικρασιατική Καταστροφή, 1. Η έξοδος

→ σελ. 144, 146: «Ήδη, πριν από τον Αύγουστο... Μοσχονήσια».

«Στους κατοίκους... αργότερα».

Παράθεμα: (ΚΕΙΜΕΝΟ Β) → Στα τέλη του Σεπτεμβρίου του 1922 υπογράφηκε το πρωτόκολλο των Μουδανιών. Ύστερα από την υπογραφή του οι ελληνικοί πληθυσμοί της ανατολικής Θράκης ειδοποιήθηκαν για την αποχώρηση του ελληνικού στρατού και την προθεσμία μέσα στην οποία, όσοι ήθελαν, μπορούσαν να εγκαταλείψουν τις πατρίδες τους. Οι 25.000 Έλληνες της χερσονήσου της Καλλίπολης, έφυγαν αργότερα (11 Νοεμβρίου).

Βιβλίο: σελ. 146 → «Συνολικά, το φθινόπωρο... Μικτής Επιτροπής»

(Ενδεχομένως, θα μπορούσε να γίνει αναφορά και στη διασπορά του ποντιακού ελληνισμού. Πιο συγκεκριμένα, ότι πολλοί Έλληνες του Πόντου είχαν καταφύγει στην Ελλάδα ενώ κάποιοι ακολούθησαν το δρόμο της διασποράς. → σελ. 254)

Βιβλίο: σελ. 144-146: «Διώξεις σημειώθηκαν... ασιτία»

Βιβλίο: σελ. 253- 254: «Από τους 697.000 Πόντιους που ζούσαν το 1913 στον Πόντο...αμελέ ταμπουρού».

Σελ. 254: «Οι εξορίες... από τις κακουχίες».

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2013

E_3.Ιλ3Κ(α)

Παράθεμα: (ΚΕΙΜΕΝΟ Α) → Πριν την κατάρρευση του μικρασιατικού μετώπου, τον Αύγουστο του 1922, οι ελληνικοί πληθυσμοί της Μικράς Ασίας είχαν υποστεί διώξεις και σημειώθηκαν βιαιοπραγίες εις βάρος τους. Χαρακτηριστικές είναι οι δηλώσεις του στρατηγού Νικόλαου Τρικούπη στην εφημερίδα «Εμπρός» τον Απρίλιο του 1921, σύμφωνα με τις οποίες οι Έλληνες υφίστανται «τελειωτικόν και φρικώδες το έργον της εξοντώσεως».

Παράθεμα: (ΚΕΙΜΕΝΟ Β) → Μετά την καταστροφή της Σμύρνης, οι Τούρκοι άρχισαν τη συγκέντρωση του ανδρικού πληθυσμού από 18 έως 45 ετών. Η επιχείρηση αυτή πραγματοποιήθηκε μετά τη διαταγή του Νουρεντίν. Στην πραγματικότητα όμως συλλαμβάνονταν και όσοι ήταν κάτω από 18 ετών ή πάνω από 45. Οι Τούρκοι συνέλαβαν και πολλούς Έλληνες κατά την επιβίβασή τους στα πλοία και τους οδηγούσαν σε στρατόπεδα στο εσωτερικό. Πολλοί πέθαναν από τις κακουχίες, την αστία και από τις επιδημίες του εξανθηματικού τύφου και της εντερίτιδας.

(ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι απαντήσεις στα θέματα της Ομάδας Β' είναι ενδεικτικές και επισημαίνουν τα στοιχεία εκείνα, τα οποία πρέπει οι εξεταζόμενοι να λάβουν υπόψη τους για τις απαντήσεις, χωρίς να δεσμεύουν ούτε ως προς την αξιοποίησή τους, ούτε ως προς τον τρόπο ανάπτυξης της απάντησης)

ΘΕΜΑΤΑ